

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 16/2011
18.2.2011

Asia Virkamieslain 56 §:ssä tarkoitettua korvausta koskeva vaatimus

Muutoksenhakija

A

Virasto Vankila

Korvausvaatimus

A on vaatinut, että vankila velvoitetaan maksamaan hänelle 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

A on ollut nimitettynä avoinna olleeseen vankeinhoitoesimiehen virkaan, johon ei rikosseuraamusalan organisaatiouudistuksen vuoksi saanut nimittää ketään vakituisesti. Nimitys kyseiseen virkaan vakanssinumero 50830 tehtiin aluksi ajaksi 19.1.–31.12.2009. Helmikuussa 2009 A:lta kysyttiin halukkuuttaan ryhtyä tekemään virkavapaalle 8.3.2009 jäävän vankeinhoitoesimies B:n vuoroja. Tässä vaiheessa A:n vakanssinumeroksi vaihdettiin numero 51211 ilman, että hän olisi sitä pyytänyt. Hänen tekemänsä työvuorot eivät kuitenkaan olleet sidottuja vakanssinumeroon. A:lle annettiin uusi nimittämiskirja, jolla hänet nimitettiin ajaksi 8.3.2009–8.3.2010.

Nimitystä jatkettiin ajalle 9.3.–31.3.2010 ja edelleen ajalle 1.4.–31.8.2010. Näitä nimityksiä ei ole tehty samoille ajanjaksoille, joille B:lle on myönnetty virkavapautta. B:lle on myönnetty virkavapautta ensiksi ajalle 8.3.2009–8.3.2010 ja sen jälkeen ajalle 9.3.–7.9.2010.

Nimitykset olisi tullut tehdä koko määräaikaisuuden perusteena olevaksi ajaksi. A:ta ei tämän vuoksi olisi saanut siirtää toiselle vakanssille kesken kaiken. Vakanssinumero 50830 on edelleen täyttämättä, ja sitä hoitaa rikosseuraamusesimies C. B:n virkavapaudesta johtuvat nimitykset olisi myös tullut tehdä kummankin myönnetyn virkavapauden koko ajaksi eikä kolmessa osassa siten, että viimeinen virkasuhde vieläpä päättyi 31.8.2010 eli ennen kuin B:n virkavapauden oli 7.9.2010 määrä päättyä.

Vastine

Vankila on vastineessaan vaatinut korvausvaatimuksen hylkäämistä.

Vastineen mukaan rikosseuraamusalan organisaatiouudistuksesta johtuen Rikosseuraamusviraston oli määrännyt, että avoimet virat sai täyttää ainoastaan vuoden 2009 loppuun asti. A nimitettiin Rikosseuraamusviraston antamien ohjeiden mukaisesti vuoden 2009 loppuun asti. A nimitettiin virkaan numero 51211 nimitetyn B:n sijaiseksi ajaksi 8.3.2009–8.3.2010, viran vakituisen haltijan haettua virkavapautta kyseiselle ajanjaksolle. Nimitys tehtiin koko määräaikaisuuden perusteena olevaksi ajaksi. B:n haettua edelleen virkavapautta ajalle 9.3.–7.9.2010 A:n palvelussuhdetta jatkettiin 31.3.2010 asti Rikosseuraamusviraston 22.10.2009 antaman ohjeen dnro 31/102/2009 mukaisesti. A:n palvelussuhdetta jatkettiin vielä ajalle 1.4.–31.8.2010. Palkkateknisistä syistä nimitys tehtiin kalenterikuukauden loppuun. Tarvetta pitempään sijaisuuteen ei ollut, koska B oli palaamassa hoitamaan virkaansa jo syyskuun alussa. Säästövaatimukset eivät myöskään mahdollistaneet pitempää virkasuhdetta.

Vastaselitys

A on selityksessään todennut, että hänen mielestään Rikosseuraamusvirastojen ohjeiden olisi pitänyt olla määräaikaisten virkamiesten nähtävillä. Palkkatekniset syyt eivät ole valtion virkamieslain 9 §:n 3 momentissa tarkoitettu erityinen syy nimittää virkamies määräaikaisuuden perusteena olevaa aikaa lyhyemmäksi ajaksi.

Virkamieslautakunnan ratkaisu ja perustelut

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta.

Saman pykälän 3 momentin mukaan jos virkamies nimitetään 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, tulee nimittämiskirjasta ilmetä määräaikaisuuden peruste. Virkamies on nimitettävä koko määräaikaisuuden perusteena olevaksi ajaksi, jollei erityisestä syystä toisin päätetä.

Saman lain 56 §:n mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta taikka ilman 9 §:n 3 momentissa säädettyä erityistä syytä nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvauksen määrää maksettavaksi virkamieslautakunta.

Oikeudellinen arviointi

A ei ole kiistänyt sitä, etteikö vankilalla olisi sinänsä ollut lainmukaiset perusteet nimittää hänet määräajaksi kysymyksessä oleviin virkasuhteisiin. A on perustanut korvausvaatimuksensa siihen, että vankilan ei olisi tullut siirtää häntä toiselle vakanssille hänen ottaessaan hoidettavakseen toisen virkamiehen työvuoroja eikä myöskään tehdä nimityksiä sijaiseksi virkavapauksien kestoja lyhyemmäksi ajaksi.

A on ensimmäisen virkasuhteensa vielä kestäessä nimitetty ajaksi 8.3.2009–8.3.2010 hoitamaan virkavapaalle jääneen vankeinhoitoesimies B:n tehtäviä. Määräajaksi nimittämisen syynä on ollut viransijaisuus. Nimitys on tehty asianomaisen viran vakinaiselle haltijalle myönnetyn virkavapauden ajaksi ja siten koko määräaikaisuuden perusteena olevaksi ajaksi. Se, että A on luullut vakanssinumeronsa säilyvän ennallaan, on vailla oikeudellista merkitystä. Määräaikaisen virkasuhteen jatkamisessa uudella päätöksellä on valtion virkamieslain 9 §:n soveltamisen kannalta aina kyse uudesta nimityksestä eikä aiemman nimityksen keston jälkikäteisestä pidentymisestä. A:lla ei siten ole oikeutta korvauksen tämän nimityksen johdosta.

A:n virkasuhteiden 9.3.–31.3.2010 ja 1.4.–31.8.2010 määräaikaisuuden perusteena on ollut vankeinhoitoesimies B:lle ajalle 9.3.2010–7.9.2010 myönnetty virkavapaus. Vankilan vastineessa ensiksi mainitun nimityksen antamista vain 31.3.2010 asti on perusteltu Rikosseuraamusviraston 22.10.2009 antamalla ohjeella, jossa Rikosseuraamusvirasto ilmoitti rikosseuraamusalan organisaatiouudistuksen vuoksi asetetun virantäyttökiellon voimassaolon jatkumisesta ja antoi luvan jatkaa määräaikaisissa virkasuhteissa olevien palvelussuhteita 31.3.2010 asti tietyin edellytyksin. Virantäyttökielto ei itsessään ole peruste nimittää virkamiestä määräajaksi. Rikosseuraamusalan organisaatiouudistuksesta johtuvat tehtäväjärjestelyt ja henkilöstövähennykset ovat sinänsä saattaneet edellyttää muun muassa avoinna olevan viran tehtäviä hoitaneiden määräaikaisten virkamiesten nimittämistä vain 31.3.2010 asti. A ei kuitenkaan tuolloin hoitanut avoinna olevan viran tehtäviä vaan sijaisena vakinaisesti täytettyä virkaa, jota ei ole edes väitetty aiotun lakkauttaa tuossa yhteydessä. Kyseisen viran vakinaiselle haltijalle oli myönnetty virkavapautta 7.9.2010 asti, joten tarve järjestää viran hoito määräaikaisilla nimityksillä ainakin elokuun loppuun asti on ollut tiedossa jo nimittämishetkellä. Rikosseu-

raamusalan organisaatiouudistuksen edellyttämät tehtäväjärjestelyt ja niihin liittyvä virantäyttökielto eivät tähän nähden ole olleet valtion virkamieslain 9 §:n 3 momentissa tarkoitettu erityinen nimittää A:ta määräaikaisuuden perusteena ollutta virkavapautta lyhyemmäksi ajaksi.

Virasto voi järjestää virkavapaalla olevan tehtävien hoidon muutoinkin kuin sijaisen nimittämällä. Sijaiseksi otetun virkamiehen virkasuhteen määräaikaisuuden tosiasiallisena perusteena ei siten ole virkavapaus sinänsä vaan sen johdosta syntynyt työvoiman tarve. Sijaisen nimitystä virkavapauden kestoa lyhyemmäksi ajaksi ei tähän nähden voida pitää valtion virkamieslain 9 §:n 3 momentin viimeisen virkkeen säännöksen tarkoituksen vastaisena, jos nimitys on kuitenkin tehty koko siksi ajaksi, jona virasto tarvitsee nimittämänsä virkamiehen työpanosta. Kun otetaan huomioon, että B:n virkavapaan on ollut määrä päättyä vain yhdeksän päivää A:n virkasuhteen päättymisen jälkeen, on jo nimitystä 4.3.2010 tehtäessä voitu perustellusti arvioida, ettei A:n työpanosta tarvita enää elokuun 31. päivän jälkeen. Virkasuhteen 4.3.–31.8.2010 osalta vankilalla on edellä lausuttu huomioon ottaen ollut erityinen syy nimittää A määräaikaisuuden perusteena ollutta virkavapautta lyhyemmäksi ajaksi.

Johtopäätös

Vankilalla ei ole nimitystä ajalle 9.3.2010–31.3.2010 annettaessa ollut valtion virkamieslain 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua erityistä syytä nimittää A:ta määräaikaisuuden perusteena olevaa aikaa 9.3.2010–31.8.2010 lyhyemmäksi ajaksi. A:lla on siten oikeus palkkaa vastaavaan korvaukseen.

Virkamieslautakunta on määrättävän korvauksen suuruutta harkitessaan ottanut huomioon, että edellä todettu nimityksen lainvastaisuus on koskenut vain virkasuhteen kestoa ja että vankilalla on sinänsä ollut kunkin virkasuhteen osalta lainmukaiset perusteet nimittää A määräajaksi.

Päätös

Vaatimuksen enemmälti hyläten virkamieslautakunta määrää vankilan maksamaan A:lle kuuden (6) kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen.

Sovelletut lainkohdat

Valtion virkamieslaki 9 § 1 ja 3 momentti sekä 56 §.

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Jussi-Pekka Lajunen

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Kulla, Paanetoja ja Komulainen ja vähemmistön jäsenet Äijälä, Isomäki, Keturi sekä varajäsen Kerkelä. Äänten mennessä tasan tuli ratkaisuksi virkamieslain 50 §:n mukaisesti se mielipide, johon puheenjohtaja yhtyi.

Vähemmistön äänestyslausuma liitteenä.

Vähemmistön äänestyslausuma (Äijälä, Isomäki, Keturi, Kerkelä)

Äänestyslausuma koskee A:n nimittämistä määräaikaiseen virkasuhteeseen ajaksi 9.3. – 31.3.2010.

A on ollut nimitettynä valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaisilla perusteilla määräaikaisiin virkasuhteisiin sekä ennen että jälkeen edellä mainitun, noin kolmen viikon pituisen jakson. Kyseisen jakson perusteena on kiistatta sijaisuus, joka on lain mukainen peruste määräajaksi nimitymiseen. Vankilassa on ollut vireillä organisaatiouudistus, jonka johdosta A on ensin nimitetty sijaisuuden perusteella 8.3.2010 päättyväksi määräajaksi virkasuhteeseen. Vaikka viraston esittämät tuottavuusohjelman mukaiset vähennystarpeet eivät sinänsä ole valtion virkamieslain 9 §:ssä tarkoitettu määräaikaisuuden peruste, virastolla on tässä tapauksessa ollut peruste organisaatiomuutoksesta johtuen arvioida työvoimatarvettaan uudelleen 31.3.2010 jälkeen. Siitä, että vakinainen virkamies on ollut virkavapaalla pitempään kuin A on nimitetty virkasuhteeseen, ei voida päätellä, että nimitys 31.3.2010 päättyväksi määräajaksi olisi ollut lainvastainen. Virastolla ei ole ollut velvollisuutta nimittää virkavapaana olevan virkamiehen sijaista lainkaan, vaan sen on pitänyt arvioida työvoimatarvetta ja töiden järjestelyä suhteessa organisaatiomuutokseen. Mahdollisuudet nimittää A myös sijaisuuden loppuajaksi 31.3.2010 jälkeen ovat selvinneet tuon arvioinnin perusteella. Kysymyksessä olevalla nimityksellä ei myöskään ole kierretty virkamiehen irtisanomissuojaa, mikä on edellytyksenä korvauksen määräämiselle.

Katsomme, että edellä kerrotuilla perusteilla virastolla on ollut virkamieslaissa tarkoitettu peruste nimittää A määräaikaiseen virkasuhteeseen ajaksi 9. – 31.3.2011. Kun palvelussuhdeturvan kiertämistä ei ole tapahtunut ja kun A on nimitetty 1.4.2010 alkaen edelleen sijaisuuden perusteella virkasuhteeseen, korvauksen määrääminen olisi kohtuuton seuraamus.

Hylkäämme korvausvaatimuksen kokonaan.